

**YHDENVERTAISUUS- JA
TASA-ARVOSUUNNITELMA**

2016

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	3
1.1 Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa määrittelevät lait ja määräykset	3
2 HIIHTOLIITON YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA	5
2.1 Prosessin käynnistäminen	5
2.2 Osallistaminen ja sitouttaminen	6
2.3 Nykytilan kartoitus	6
2.4 Tavoitteista ja toimenpiteistä päättäminen	8
2.5 Tiedottaminen ja toimeenpano	9
2.6 Seuranta	9
2.7 Päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen	9
LÄHTEET	10

1 JOHDANTO

Vuoden 2015 alusta astui voimaan uusi liikuntalaki, jossa vaaditaan voimakkaammin liikunta- ja urheilujärjestöiltä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämistä. Lain johdosta Opetus- ja Kulttuuriministeriö on tarkentanut liikunta- ja urheilujärjestöjen valtionavun perusteita ja määrännyt järjestöjä tekemään yhdenvertaisuutta- ja tasa-arvon edistämistä käsittävän suunnitelman, joka on liitettävä vuoden 2017 valtionapuhakemukseen. (Sport.fi 2016.)

Suomen Hiihtoliitto ry:n tulee myös tehdä yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma 30.11.2016 mennessä, jotta järjestö säilyttää valtionapukelpoisuutensa ja edistää omalta osaltaan jatkossakin yhdenvertaista ja tasa-arvoista urheilua. Tämä suunnitelma sisältää Oikeusministeriön sekä Opetus- ja Kulttuuriministeriön ja Valo ry:n järjestämässä yhdenvertaisuusklinikassa 31.5.2016 antaman ohjeen mukaan liittotason suunnitelman. Ensimmäisten kahden vuoden aikana suunnitelmassa ja toteutuksessa on tavoitteena edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa toimi- ja luottamushenkilöiden keskuudessa ja tämän jälkeen siirrytään liiton eri toimintojen, kuten esimerkiksi seuratoiminnan pariin.

1.1 Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa määrittelevät lait ja määräykset

1.1.2015 astui voimaan uudet yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolait. Uusi yhdenvertaisuuslaki ulotettiin koskemaan kaikkia syrjintäperusteita ja se edellyttää kaikilta viranomaisilta, koulutuksen järjestäjiltä sekä työnantajilta, joilla on 30 työntekijää tai enemmän palveluksessaan, yhdenvertaisuussuunnitelmaa. Tämän lisäksi kaikkia työnantajia koskee laki edistää yhdenvertaisuutta ja syrjintä on kiellettyä kaikessa toiminnassa niin julkisella kuin yksityisellä sektorilla. Yhdenvertaisuuslain mukaan vastuutaholle olennaista on, että se on valmis vaikuttamaan yhdenvertaisuuteen ja etsii konkreettisia, tilanteeseen sopivia keinoja yhdenvertaisuuden parantamiseksi, sillä laki ei määrittele tarkasti millaisia konkreettisia toimenpiteitä vastuutahon on tehtävä. (Oikeusministeriö 2016.)

Yhdenvertaisuuslain mukaan syrjintää voi tapahtua seitsemässä erilaisessa muodossa. Näitä ovat välitön syrjintä (10 §), välillinen syrjintä (13 §), häirintä (14 §), ohje tai käsky syrjiä (8 §), kohtuullisen mukautuksen epääminen (15 §), syrjivän työpaikkailmoittelun kieltäminen (17 §) sekä vastatoimen kieltäminen (16 §). (Oikeusministeriö 2016.)

Syrjintää voi kohdata erilaiset väestöryhmät, kuten eri uskontokuntia edustavat henkilöt, maahanmuuttajat, seksuaalivähemmistön edustajat, vanhukset ja ikääntyneet ja esimerkiksi joku voi tulla kohdanneeksi moniperusteista syrjintää, jolloin häntä syrjitään esimerkiksi romaninaisena sekä taustan, sukupuolen ja iän vuoksi. (Oikeusministeriö 2016.)

Yhdenvertaisuuslain noudattamista valvovat yhdenvertaisuuslain 18 §:n mukaan yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä työsuojeluviranomaiset. Poliisi tutkii syrjintä- tai syrjintään liittyviä rikoksia. (Oikeusministeriö 2016.)

Naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) määritetty laki tuli voimaan 1.1.1987. Tämän jälkeen lakiin on tehty useita muutoksia ja viimeisin muutos tuli voimaan, kun uuden yhdenvertaisuuslain säätämisen kanssa samaan aikaan, vuoden 2015 alussa, tasa-arvolakiakin uudistettiin.

Uudessa tasa-arvolaisissa säädetään sukupuolten tasa-arvon edistämisestä sekä kielloista sukupuoleen perustuvassa syrjinnässä. Uudistetussa tasa-arvolaisissa sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellot laajennettiin koskemaan sukupuoli-identiteettiä tai sukupuolen ilmaisuun perustuvaa syrjintää. Laki velvoittaa viranomaisia, koulutuksen järjestäjiä ja työnantajia myös ennaltaehkäisemään tätä syrjintää. Lisäksi tasa-arvovaltuutetun itsenäistä asemaa koskevia säännöksiä vahvistettiin ja uusi yhdenvertaisuus ja tasa-arvolautakunta perustettiin. (Tasa-arvovaltuutettu 2016.)

Sukupuoli-identiteetillä tarkoitetaan tasa-arvolaisissa henkilön kokemusta omasta sukupuolestaan. Sukupuolen ilmaisulla tarkoitetaan sukupuolen tuomista esiin pukeutumisella, käytöksellä tai muulla vastaavalla tavalla. Tasa-arvolain syrjintäsäännökset koskevat myös syrjintää, joka perustuu siihen, että henkilön fyysiset sukupuolta määrittävät ominaisuudet eivät ole yksiselitteisesti naisen tai miehen. (Tasa-arvovaltuutettu 2016.)

2 HIIHTOLIITON YHDENVERTAISUUS- JA TASA-ARVOSUUNNITELMA VERSIO 1.0

Suomen Hiihtoliitto ry on maastohiihtoa, mäkihyppyä ja yhdistettyä edistävä urheilujärjestö, jonka päätoimipiste sijaitsee Helsingin Pasilassa Valo-talolla. Kaikkia Hiihtoliiton alaisia lajeja voivat harrastaa niin naiset / tytöt kuin miehet / pojat aina lapsuudesta veteraanisarjoihin. Hiihtoliiton maastohiihdon maajoukkue- ja ryhmiin on myös integroitu lajin paraurheilijat. Urheilijat pääsevät harjoittelemaan Hiihtoliiton valmennusryhmissä 16-vuotiaasta eteenpäin, tätä ennen urheilijat harjoittelevat oman seuransa valmennusryhmissä.

Hiihtoliiton ensimmäisen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tavoitteena on edistää yhdenvertaista ja tasa-arvoista urheilua ja lisätä asioiden tuntemusta erityisesti luottamus- ja toimihenkilöiden keskuudessa. Näiden tavoitteiden täytyttyä yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa aletaan edistää Hiihtoliiton toiminnoissa, kuten esimerkiksi seuratoiminnassa.

Tämä suunnitelma on toteutettu Valo ry:n, Opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Oikeusministeriön antamien ohjeiden ja suositusten mukaisesti.

2.1 Prosessin käynnistäminen

Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman prosessi käynnistyi keväällä 2016. Prosessin vetäjiksi valikoituivat toimistopäällikkö Larissa Erola sekä seuratoiminnan kehittäjä Henna Sivenius, jonka pääasiallisena vastuuna oli analysoida tuloksia ja tuottaa kyselyn ja toimihenkilöiden yhdenvertaisuuspajan pohjalta suunnitelman versio 1.0. Larissa Erolan toimesta lähetettiin liittovaltuustolle, johtokunnalle ja johtoryhmille sekä toimihenkilöille huhtikuussa 2016 yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa koskeva kysely. Kyselyn pohjan on urheilujärjestöille tuottanut Valo ry.

Kyselyn teettämisen jälkeen Henna Sivenius analysoi tulokset, jotka käsiteltiin toimihenkilöiden kesken Siveniuksen vetämässä yhdenvertaisuuspajassa 22.6.2016. Pajaan osallistui kuusi muuta toimihenkilöä. Pajassa keskusteltiin laajasti Hiihtoliiton hyvistä sekä kehitettävistä asioista yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyen. Työpajan keskustelujen ja kyselyn pohjalta Siveniuksen tehtäväksi annettiin luoda versio 1.0 Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmasta. Pajassa päätettiin toimenpiteistä ja prosessin loppukulusta.

Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman prosessi kokonaisuudessaan kulkee seuraavasti:

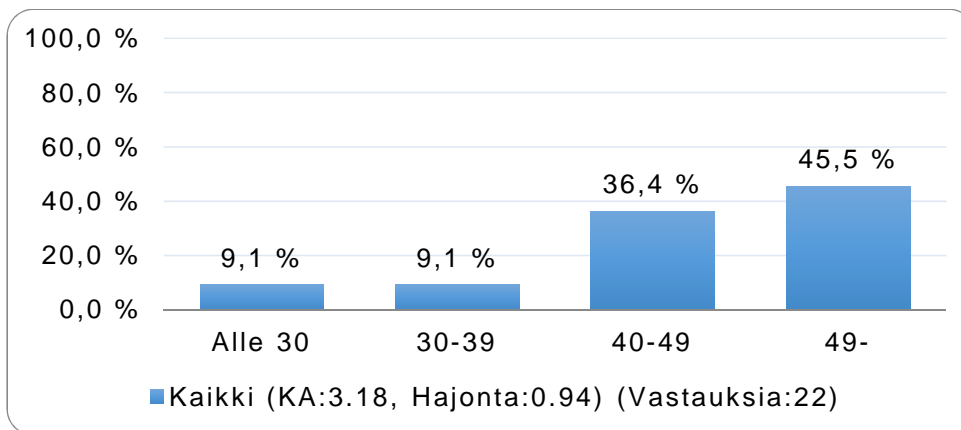
- Nykytilan kartoitus, huhtikuu 2016
- Kartoituksen tulosten kasaus, kesäkuu 2016
- Yhdenvertaisuustyöpaja liiton toimihenkilöille, 22.6.2016
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman versio 1.0, syksyllä 2016
- Suunnitelman lausuntokierros toimihenkilöillä
- Suunnitelman lausuntokierros johtokunnassa ja -ryhmissä
- Suunnitelman tarkennus lausuntojen pohjalta
- Lopullisen suunnitelman hyväksyminen johtokunnan kokouksessa marraskuussa 2016

2.2 Osallistaminen ja sitouttaminen

Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman tekemiseen on osallistettu sekä luottamus- että toimihenkilöitä. Tavoitteena on ollut saada mahdollisimman kattava otanta kyselyn avulla sekä keskustella toimihenkilöiden kanssa Hiihtoliiton yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioista. Laajalla osallistamisella on myös tavoitteena yhdenvertaisuus- ja tasa-arvoasioiden tunnettavuuden kehittäminen liiton toimi- ja luottamushenkilöiden keskuudessa.

2.3 Nykytilan kartoitus

Nykytilaa tutkittiin lähettämällä Valo ry:n tekemän pohjan mukainen kysely Hiihtoliiton liittovaltuutetuille, toimihenkilöille sekä johtokunnalle ja -ryhmille. Yhteensä kysely lähti 90 henkilölle ja siihen vastasi 25 henkilöä. Vastanneista 64 % oli luottamushenkilöitä ja 32 % toimihenkilöitä. Loput 4 % vastanneista ovat muissa rooleissa Hiihtoliitossa. Kyselyyn vastanneista 65,2 % oli miehiä ja 34,8 % naisia. Ikänsä ilmoitti 22 vastaajaa ja ikäjakauma oli seuraava:

Kuva: Suomen Hiihtoliiton yhdenvertaisuuskysely

Nykytilan kartoituksessa nousi esille, että Hiihtoliiton yleistä ilmapiiriä pidetään innostavana, moniarvoisena ja avoimena ja että liiton luottamus- ja toimihenkilöt ovat keskenään tasa-arvoisia. Sekä luottamus- että toimihenkilöt osallistuvat myös liiton toiminnan kehittämiseen. Lisäksi koettiin, että liiton toimitilat ovat fyysisesti esteettömiä ja saavutettavia sekä viestintä on monipuolista, avointa ja tavoittaa kaikki järjestön jäsenet. Viestinnän tavoitettavuutta kaikille tasoille on toki haastavaa arvioida liiton luottamus- ja toimihenkilötasoilta.

Kyselyyn vastanneet kokivat myös, että juhlatilaisuuksiin tai illanviettoihin on helppo osallistua, vaikka ei käyttäisikään alkoholia, toimi- tai luottamushenkilö voisi tuoda samaa sukupuolta olevan puolisonsa avecina järjestön tilaisuuteen ja vammaisurheilun mahdollisuus erityisesti maastohiihdon parissa on erittäin hyvä. Sekä toimihenkilöt että luottamushenkilöt ovat erittäin sitoutuneita yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseen liitossa.

Kaikissa näissä yllä esitettyissä asioissa kyselyn tulos oli keskiarvoltaan yli kolme painottuen neloseen tai viitoseen asteikolla 1–5.

Kyselyn pohjalta eniten kehitettäväksi asioiksi nostettiin niitä, joiden vastauksissa oli suurin hajonta tai ne joiden keskiarvoksi tuli alle kaksi.

Yhdeksi kehitettäväksi kohteeksi nousi naisten määrä liiton luottamustehtävissä. Kyselyn vapaa sana -osiossa pohdittiin, onko kyse enemmän naisten omasta aktiivisuudesta kuin syrjinnästä.

Kyselyn perusteella kävi myös ilmi, että liitossa ei ole keskusteltu yhdenvertaisuudesta ja tasa-arvosta ja lisäksi niiden huomiointi ei näy liiton strategisessa suunnittelussa ja toimintasuunnitelmista. Myöskään esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen ei näy liiton toiminnassa kovinkaan hyvin eikä liitolla ole selkeää toimintatapaa tiedossa, silloin kun harrastaja ja urheilija kohtaa syrjintää järjestön tai jäsenjärjestön osalta. Lisäksi vähävaraisten harrastamismahdollisuuksiin halutaan jatkossa kiinnittävän enemmän huomiota.

2.4 Tavoitteista ja toimenpiteistä päättäminen

Nykytilan kartoituksen pohjalta pidetyssä toimihenkilöiden yhdenvertaisuuspajassa keskusteltiin erityisesti kyselystä nousseista kehitettävistä asioista. Työpajassa tärkeimmiksi toimenpiteiksi ja tavoitteiksi nousivat, miten esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistetään kaikissa lajeissa, mutta erityisesti mäkihypyn parissa, ja millaisin tavoin liitto voisi tukea kyseisten lajien harrastamisen kulttuuria ja tuoda esille esimerkiksi, että mäkihypyn voi aloittaa missä iässä tahansa ja se on mahdollista myös erityisryhmille. Asiaa halutaan jatkossa nostaa esille erityisesti viestinnän avulla.

Lisäksi laajaa keskustelua herätti vähävaraisten huomioiminen Hiihtoliiton lajeissa. Huolta herätti, millainen on liiton lajien mielikuva harrastamisen kustannuksista ja miten liiton viestinnän avulla pystyisimme muokkaamaan mielikuvia ja tapoja toimia siten, että lajien harrastaminen on mahdollista kaikille riippumatta perheen taloudellisista resursseista. Tavoitteeksi ja toimenpiteeksi asetettiin yhteistyömahdollisuuksien hakeminen esimerkiksi Kansainväliseltä Hiihtokoululta, jonka tavoitteena on järjestää hiihtokoulutoimintaa maahanmuuttajalapsille.

Toimihenkilöiden yhdenvertaisuuspajassa päätettiin myös esittää luottamusjohdolle eettisen toimikunnan perustaminen. Toimikunnan tehtävänä olisi käsitellä yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoon liittyviä syrjintätapauksia. Eettisen toimikunnan tehtäviin kuuluisi lisäksi kurinpito-, sääntö- sekä seuramuuttoasioiden käsittely. Toimihenkilöiden parista valittaisiin yksi yhteyshenkilö, jonka kautta tapaukset kulkevat toimikunnan käsiteltäviksi.

 TAVOITTEET	 TOIMENPITEET
Eettisen toimikunnan perustaminen	<ul style="list-style-type: none">• Johtokunnan päätös asiasta• Valitaan toimikunnan jäsenet sekä toimihenkilöistä yhteyshenkilö
Esteettömyyden ja saavutettavuuden edistäminen	<ul style="list-style-type: none">• Säännöllistä viestintää liiton viestintäkanavissa lajien erilaisista harrastusmahdollisuuksista eri kohderyhmille
Vähävaraisten harrastustoiminnan edistäminen	<ul style="list-style-type: none">• Yhteistyömahdollisuuden selvittäminen Kansainväliseltä Hiihtokoululta sekä muilta vastaavilta toimijoilta.• Säännöllistä viestintää liiton viestintäkanavissa lajien edullisista harrastusmahdollisuuksista
Naisten määrän edistäminen luottamustehtävissä	<ul style="list-style-type: none">• Huomioidaan tasa-arvolain vaatimukset valittaessa luottamushenkilöitä tehtäviinsä.

2.5 Tiedottaminen ja toimeenpano

Suunnitelma hyväksyttiin Suomen Hiihtoliiton johtokunnan kokouksessa 17.11.2016. Tämän jälkeen suunnitelma viestitään kaikille jäsenille liiton internetsivuilla sekä sähköisenä uutiskirjeenä seuroille. Suunnitelmaa aletaan toteuttaa heti sen valmistuttua.

2.6 Seuranta

Suunnitelman toteutumista seurataan vuosittain erikseen nimetyn työryhmän toimesta.

2.7 Päivittäminen ja uusien tavoitteiden asettaminen

Suunnitelmaa päivitetään tavoitteiden osalta vuosittain tarpeen mukaan, kuitenkin laajempi suunnitelman päivittäminen tapahtuu työryhmän osalta vuoden 2018 aikana. Tavoitteena on, että tuolloin uudet tavoitteet voidaan asettaa liiton toimintojen pariin. Yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen on jatkuva prosessi ja suunnitelma elää tarpeen mukaan muutosten mukana.

LÄHTEET

Oikeusministeriö 2016, viitattu 19.7.2016 http://yhdenvertaisuus-fi-bin.directo.fi/@Bin/1caf2668035c3cda13efd4542cadcdf8/1468922905/application/pdf/431802/YV_FI.pdf

Suomalaisen urheilun ja liikunnan tietoportaali, viitattu 19.7.2016 <http://www.sport.fi/arvot-ja-vastuullisuus/yhdenvertainen-urheilu/mista-on-kysymys/lainsaadanto-ja-jarjestoja-koskevat-veloitteet>

Suomalaisen urheilun ja liikunnan tietoportaali, viitattu 20.7.2016 <http://www.sport.fi/arvot-ja-vastuullisuus/yhdenvertainen-urheilu/mista-on-kysymys/maaritelmat>

Tasa-arvovaltuutettu 2016, viitattu 19.7.2016 <https://www.tasa-arvo.fi/web/fi/tasa-arvolaki>